

ANTANAS PŪSLYS

1

**GYVENIMO
DETALĖ**

1-no veiksmo 2-jų pav.
tragi-komedija.

26.8 65m
1.
A P Y N Ė L I S

(Konkursui)

G Y V E N I M O

D E T A L Ė

1-no veiksmo, 2-jų paveikslų tragi-komedija

1 9 6 5 m.

V E I K Ė J A I :

- SKĖRUTIS - 70 m. smulkiasavininkišku pažiūrų,
iš valstiečių kilęs miesčionis.
- EMILĖ - 22 m. Skėručio jaunesnioji duktė
- namų šeimininkė.
- ALPAS (ČĖSNYS) - 27 m. Emilės vyras - dirbąs
mašinu prietaisų gamykloje.
- URŠĖ - 35 m. vyresnioji duktė.
- STASYS (AUKŠLIUS) - 30 m. Uršės vyras.
- ANGLIS-ANGLICKIS - 28 m. niekingas kombinatorius,
stileiva, dirbąs ten pat, kur
ir Alpas.
- MASIULIS. - 35 m. inžinierius racionalizac.
reikalams.
- KAPOČIUS - Profsąjungos Vietos Komiteto
pirmininkas.
- JAUNA MOTERIS - 26 m. vaikučio, Gintarėlio, motina.
- VAIKŲ DARŽELIO VEDĖJA - 40 metų moteris.

V
v eiksmas vyksta šiomis dienomis, viename iš
respublikos pramininių miestų.

P I R M A S P A V E I K S L A S

S c e n o v a i z d i s

Kuklus Čėsnio butas. Scenos viduryje langas, ant jo gėlės, šale jo staliukas su radijo priimtuvu, po staliuku, lentynėlėje, knygos. Kairėje pusėje spinta drabužiams ir miegamoji sofa. Dešinėje – krosnies sienelė ir dvejios durys: vienas į lauką, kitos į gretimą kambarėlį. Kambario viduryje apvalus stalas ir 4 kėdės. Sienose paveikslai. Ant radijo priimtovo gipsinė statulėlė vaizduojanti nuogą moterį. Laikas – šiokiadienio pavakarys.

Uždangai pakilus, Emilė tvarko vaikiškus drabužėlius ir neša į spintą. Pasigirsta beldimas į duris, nespėjus Emilei pasakyti: "Prašau" – įlekia jos sesuo Uršė ir vyras Stasys (Aukšlius) – abu šventiškai pasipuošę.

URŠĖ. Sveiki ! Atėjom aplankyti – pasižiūrėti kaip jūs gi gyvenat ?!

EMILĖ (su seserimi pasibučiuoja, Stasiui paduoda ranką). Sveiki, sveiki ! Tu sviete, ir svečiai taip netikėtai ! Kokie dievai jus atnešė ? Išpuikot; ar ką jau, kad iki šiol vis nesirodėt ?

STASYS. Ką čia išpuiksi žmogus, skaitos, dieną naktį dirbdamas ? ...

EMILĖ. Jau nekalbėkit, kas nereikia. Daugiau 7-nių valandų dabar niekas nedirba.

STASYS. Darbas – darbe, o paskui, skaitos, reikia hamuose dar padirbėti, sau kai ką pakombinuoti ...

EMILĖ. Žinoma, bepigū kombinuoti, kai yra tam galimybių. Sau dirbdami ir nuovargio, manau, neįaučiat ?

STASYS. Ale laiko, skaitos, vistiek nemažai užima, o dar ir uždirbi ne tiek, kiek nori.

EMILĖ. Jūsų norai, turbūt, labai dideli. Jau nesiskųskit. Iškart matyt, kad jūs kylate kaip ant mielių. Och, Uršyte, tavo gi paltas naujas ! Kokia graži spalva ! (Pavydžiai) Tiktai pasiuvimas, tai man nepatinka... Nusivilkit, prašau ! Ir tu, Staseli.

(Abu nusivelka)

URŠĖ. Nesuprantu, kodėl tau, Emiliut, pasiuvimas nepatinka? Dabar, juk madá tokia. Geras siuvėjas jį siuvo ir brangiai kainavo ...

STASYS. Mada tai toks dalykas, skaitos, kaip žemos durys: visi jas keikia ir visi joms lenkiasi.

EMILĖ. Aš žiūriu, kad ir Staselis pasišviežinęs - kostiumas jo gi naujas!

STASYS (pasitempdamas ir palygindamas raukšles). Ne visiškai, sakyk, naujas, bet tiktai labai geras ir brangus. Užsieninis, skaitos, - komiso krautuvėj užvakar pirkau.

EMILĖ. O-cho-cho! Jūs kaip buržujai kokie! Gyvenat - net man pavydas ima! (Stasys išsiima metalinį portsigarą ir užsirūko, juokingai, pozuojančiai). Ir portsigaro gražumėlis!

STASYS. Vardinėms, skaitos, maniškė man užfundijo. Dabar, Amiliut, aš jau ne batsiuvys, a vairuotojas - mokslus išėjau.

URŠĖ. O mes jau televizorių pirkom - ateikit pažiūrėti! (Vyru). Na, tai ir eisim, Staseli, laiko negaiškim, reikia dar pas tėvą užsukti. (Keliasi nuo stalo ir eina rengtis paltais).

STASYS. Jei eiti, tai eiti - tu gi sakyk, skaitos, ko mes čia atėjom.

ALDONA. Ach, vos nepamiršau! Sekmadienį, mes ruošiame balių. Šeimos šventė, šiočia tokia išpuola, tai prašom, abu su vyru, pas mus.

EMILĖ (liūdnei). Už prašymą tai dėkui - dėkui, kad ir mūsų neaplenkėte, bet nuvykti, tai - kažin? Maniškis stuobrys, vargu, ar sutiks, o, beto, man ir pačiai nesinorės, su savo senais skarmalais, svečių tarpe rodytis ...

STASYS. Jau nekalbėkit niekų - drabužių pas tave visokiausių, skaitos, aibės, pats mačiau.

EMILĖ. Kas iš to, kad daug - bet visi seni, nemadingi.

URŠĖ (žvilgtterėjusi į spintą). Ką aš matau! Spintą naują nuspirkote, o vis dar skundiesi.

EMILĖ. Tai tik spintą. Ir tai, nuo savo burnos nutraukdami, galima sakyti, iš jo grašių nukombinavom. Vyras to nežino ir nereikia kad žinotų.

STASYS. Na, tai likit sveiki! Ar taviškis iš darbo dar negrižo?

EMILĖ. Negrižo. Jis vis su savo tais braižiniais, lyg durnius su durimis, o namų tai nežiūri.

URŠĖ. O tu, nebūk kvaila, geriau į nagą jį paimk, jeigu vedė, tegu savo labo, savo žmonos daugiau žiūri ! Na, tai neužsimiršk, kad pas mus būtumėte ! (Stasys su Urše atsisveikina ir išeina)

EMILĖ (nervingai). Skradžiai kur ! Kad žmonėms ir sekasi ! (Išbėga į gretimą kambarį. Po kurio laiko ateina Alpas (Čėsnys). Jis išsiima iš portfelio porą knygų, bonką pieno, kelis apelsinus, ir dar kažką įvyniota į popierius. Emilė įeidama). Parėjai ?!

ALPAS. Parėjau - negi gamykloje man ir nakvoti ? Dar ir parduotuvęse, kaip matai, buvau. (Varto nupirktas knygas)

EMILĖ. Vis toms, nelemtoms knygoms pinigus švaistai, o apie mus, apie šeimą ar pagalvoji ?

ALPAS (ramiai). Galvoju ir neužmirštu. Štai, pieno ir vaisių parnešiau, ir tau dar kojines dovanų ...

EMILĖ. Fi-ii, kojines, jis man nupirko ! Ne kojinių, o suknelės naujos man dabar reikia, Aukšliai į svečius sekmdieniui užprašė, - balių ruošia, tai kuo gi aš apsiliksiu ?

ALPAS (juokdamasis). Niekuo. Vyrams plėkos dar labiau patinka. (Žiūrinėja sienoje prisegtą kažkokių staklių piešinių)

EMILĖ (piktai). Kerėpla, nevykėlis, o dar drįsta šaipytis ! (Trenkia ant grindų nupirktas kojines, po to, pribėgusi, nudrėškia staklių piešinį ir jo vietoj prisega madų modelių išplėšusi iš žurnalo). Čia tau ne gamykla, čia gyvenamas butas.

ALPAS (ilgai žiūri į įsisiautėjusią žmonelę, po to atsiverčia naujai pirktą techninę knygą ir skaito). Nesuprantu aš tavęs, meilute, ir ko tu šiandien tokia nesava ?

EMILĖ. Tai gi, dar "meilute" jis mane vadins, o šeimos gerove tai visai nesirūpina. Įsispitrėjo į knygą, lyg arklys į avižas, o malkų nėra prikapatų.

ALPAS. Nėra čia ko be reikalo karščiuotis, viskas bus savo laiku padaryta.

EMILĖ. Taigi, bus padaryta ! Man kad dabar būtų !
(Pagriebia knygas ir nubloškia ant grindų). Studentas, mat, atsirado ! Reikėjo iki vedybų už knygų sėdėti ... Neerzink manęs, o tai nežinia ką galiu padaryti ...

ALPAS (ramiai surinkdamas viską nuo grindų). Tu jau ir dabar nemažai padarei, knygoms voršelius aplaužei. Ką tau pasakytų leidyklos knygrišiai, pamatę, kad taip negerbi jų kruopštaus darbo.

EMILĖ (kiek atitokus). Žinai tik šaipytis - erzinti mane. Kodėl gi Uršytė, kad ir už paprasto batsiuvo ištekėjusi, o pažiūrėk - kaip gyvena ! Dabar jis jau vairuotoju išsimokė. Naują paltą jai nupirko. Televizorių įsigijo, naujas lovas, veidrodi didžiulį - ką ir bekalbėt !..

ALPAS. Na, ir gerai kad nusipirko, o tu nepavydėk, kaip tas sakė, laimingiems latrams - sveikesnė būsi. Kol pavydas tyli - yra tis ėausmas, kai jis pradeda kalbėti - kvailumas.

EMILĖ. Sugalvojo dar, sveikesnė būsi... Tokia dingstim remdamasis, tu visai nieko neparneši. O kas bus, kai mano ir seniau pirkti drabužiai nuplyš ? ... (Verkia)

ALPAS. Nepradėk nors raudoti avansu ! Ir kam to reikia ! Ar manai kad dėl to marėsi vandens padaugės ?

EMILĖ (pro ašaras). Štai, kaip tu vertini žmonos ašaras ! Tai kam gi vedei, jeigu nenori žmonos aprūpinti ?

ALPAS. Klausimas, kaip tas sakė, labai rimtas, tik, deja, pavėluotas. Nėra ko dabar isteriją rodyti, esame sotūs ir apsilvilkę.

EMILĖ. Taigi, apsilvilkę, bet kaip ? Gėda prie svečių kur rodytis - visos suknelės iš mados išėjusios. (Vėl pravirksta). Ir gyvenk su juo: nei jis žmonių nuomonės, nei naujovių paiso.

ALPAS. Čia jau truputį pro šalį prašovei, karveliuk tu mano ! Naujovių kaip tik aš labai paisau. Žmonės dabar visai kitaip gyventi pasišovė ir aš nuo jų atsilikti nenoriu. Gyventi ir dirbti komunistiškai, - štai, naujausias epochos reikalavimas. O aš naujoviškumo vertinu tik branduolį, o ne jo kevalą - miesčioniškumą.

EMILĖ. Tavo tas branduolys, matyt, toks menkavertis, kad tik grašius už jį tegauni.

ALPAS? Vėl apie pinigus kalbi ?

EMILĖ. Kalbu apie ateitį, apie žmogaus laimę.

ALPAS. Argi pinigai tai yra vienintelis žmogiškosios laimės matas ?

EMILE. Ne mates, o pati laimė - jos pagrindas.

ALPAS. Anksčiau dar, prieš vedybas, tu visiškai kitaip apie tai kalbėjai. Tada tu sakei: - "Pinigai, tai tikrai priedas prie laimės".

EMILE. Maža, ką aš tada kalbėjau?! Vienaip, juk, kalbama bernui, o visai kitaip vyrui.

ALPAS. Įsidėmėjimo vertas komentaras.

EMILE (pro ašaras). Ir gyvenk žmogus su tokiu stuobriu, užsispyrėliu ...

ALPAS (Ateina Emilės tėvas Skerutis. Pasipuošęs, pasitempęs, jau kiek žilsterėjęs, lieso veido žmogutis. Tai iš smulkių valstiečių kilęs, miesčionis).

SKERUTIS. Sveiki! (Parduoda abiems ranką). Ko gi jūs, abu, nelinksmi? Džiaugtis reiktų - sekmadienį baliavojam. Uršytė svečiuosna užprašė. Ir pas jus gal buvo?

EMILE (nelinksma). Buvo ir užprašė, bet mes, turbūt, kad neisime tenai.

SKERUTIS. Ir ko gi jums nenuėiti? Beto, ir negražu būtų nenuėiti? Kaip gi čia dabar? Savi žmonės nenuėisit - užsigaus dar.

EMILE. Kad man, tėvai, nėra su kuo eina.

SKERUTIS (nesupratęs). Kaip tai nėra su kuo? Su vyru eik ir vaiką galėsit pasiimti. Vyrą kaip ažuolą gavai - tai vis tėvas tau suieškojo - o ji dar: "neturiu su kuo eiti".

EMILE. Ne tas, tėvai. Pasirėdyti neturiu su kuo, į svečius einant.

SKERUTIS. Tai jau čia dabar, kalbėsi! Vyras pabrūka dirba, ten žmonės, girdėjau, tūkstančius uzdirba, tegu ir tau nuperka.

EMILE. Gal kitų vyrai ir uzdirba, tik ne maniškis...

SKERUTIS. Iš tų pačių nupirks. (Į Alpa). Tu gi, ženteli, neskriausk mano dukters, nupirk, aprėdyk ir gyvenkit, kaip dievo a usy. Mokytą dukterį atidaviau, tai, žiūrėk, gerbk, mylėk!

ALPAS (karčiai). Perilgai, matyt, tėvai tu ją mokei savuoju mokslu, tai dabar, kaip tas sakė, ir sunku mums rasti bendrą kalbą.

SKERUTIS. Ech, matau, kad tu, zente, šiandien visai ne ūpe! Maniau užeisiu, tai dar ketvirtuką žentas pastatys, kaip svečią priims, pavaišins ...

ALPAS (žmonai). Emiliut, pavaišink gi tu tėvą, spintelėje, berods, užpiltinės yra likę, ar užkasti ką nors paruošk.

SKERUTIS. Ką čia jau man vienam - ne ubagas koks aš esu, jeigu dviese, su zentu, tai galima būtų po taurelę vieną, kitą išlenkti. Dažnai tai ne - nereikia. Vot, su savaisiais, su uošviu, giminėmis tai galima - nedraudžiu.

ALPAS. Tai jau man atleisk, uošvi, ber šiandien, tai aš jokių būdu negalėsiu prisidėti.

SKERUTIS. Nu, kaip žinai, daryk kaip nori, aš neverčiu. Tiktai šeimos, žmonos daugiau žiūrėk - kad man nesiskųstų. Galvą, juk turi. Pamokytas esi. Mano brolio vaikai tai irgi, kaip ir tu, pabrūka dirba - tai jie po limuzdiną nusipirko. O kur žmonės ! O mokslo pas juos, tik pradžios mokykla. Ir išgeria dažnai. Kada tik atvažiuoja, tai mane vis konjaku vaišina. Pinigų turi, kaip šieno !

ALPAS (nervingai). Tai ką, tėvai, bene ir mane, kaip tas sakė, vogti gundai ?

SKERUTIS. Ne, gink dieve, kad neįkliūtum ! Jeigu jau prisiėmęs kada, kiek gribstelt, tai reikia atsargiai su galva daryti. Na, negundau aš, tiktai šiaip sau pasakiau. Kas turi daug pinigų tai visur pagerbtas ir visi jį myli. Va, kad ir mane, pavyzdžiui.

ALPAS. Tai kodėl gi anksčiau tu, tėvai, nesipuikavai parėdais ir turtais, kai dar ūkyje gyvenai ?

SKERUTIS. Nesipuikavau, nes nebuvo iš ko. Žemės per mažai turėjau, o šeima tai didelė buvo.

ALPAS. O kiek gi žemės turėjai ?

SKERUTIS. Nedaug, tik 5 aktarus.

ALPAS (šyptelėjęs). Tau prie širdies būtų buvę turėt ir penkiasdešimt ?

SKERUTIS. Ocho, jeigu man 50 ! Tai aš ne vieną, o penkis - šešis arklius būčiau turėjęs, ir karvių apie 40 būčiau laikęs, o avių, kiaulių tai - be skaičiaus !

ALPAS. Ila iš maišo tuoj išlindo.

SKERUTIS (lyg negirdėdamas Alpo patyčios). Kad ir ant penkių aktarų gyvenau, bet arklius net du turėjau. Verčiau. Mišką supirkinėjau, pioviau į lentas, paskiau vežiau, pardavinėjau ir gyvenom visiškai neblogai.

ALPAS. Vadinas, jau ir tada spekuliacijos ragaišį mėgai ?

SKĖRUTIS. O kaip kitaip gyvensi ? Pinigas, žente, visuomet turi užkalti pinigą.

ALPAS. To gali man visiskai nepasakoti. Nepersiimsiu, uošvi, šituo aš tavo mokslu.

SKĖRUTIS. Gerų petarimų niekuomet nereikia niekinti, kad ir iš prastų, nemokytų žmonių juos girdėtum.

ALPAS. Užteks to viso ! (Numoja ranka ir išigilina į knygą)

(Iš gretimo kambarėlio išeima Emilė)

SKĖRUTIS (ruošiasi išeiti). Nu, sudiev ! Sekmadienį pas Aukšlius gal pasimatysime.

EMILĖ. Aš, tėvai, tave palydėsiu iki namų. Turiu apie daug ką pakalbėti (Abu išeina).

ALPAS (likęs vienas, susimąsto, paskui pats sau). Tie visi skėriai-skėručiai, lyg nuodingos rūdys sielą man graužia, pašai pa, nevykėliu jie mane vadina. O ką daryti ? Jeigu nesišaipyčiau; tai turbūt pravirkti reiktų !.. (Pauzė). Plikti viską ... Tiktai kūdikio man gaila ... Jis, vargšelis, vargu žinos kokia kova čia virė ... Kas bus jeigu ir jį, tom skėriškom mintimis, užkrės?.. Baisu net pagalvoti !

(Pasigirsta beldimas į duris)

ALPAS (lyg iš miego pabudintas). Prašau ! (Įeina inžinierius Masiulis)

MASIULIS. Draugas Kapočius man papasakojo apie tavo, Alpai, kuriamus projektus, becentrinių šlifavimo staklių automatizacijai. Tai aš, brolyti, degu noru iš anksto jų su jais susipažinti.

ALPAS. Dirbu, projektuoju, gal kas ir išeis, tiktai man to laiko vis trūksta. Pas mane kol kas tik juodraščiai - gėda juos rodyti.

MASIULIS. O tu, Alpai, nesigėdyk ir parodyk, svarbu novatoriška mintis, o aš jau surasiu patį branduolį.

ALPAS. Matau neišsisuksiu aš iš jūsų, teks nors juodraščius parodyti. (Atneša ir paduoda braižinius).

MASIULIS (išsiima paišelį ir tikrina braižinius). Taip, taip ! Čia parodyta kaip pajungti dvejias stakles. Acha, gerai. O čia, štai atvaizduotas judesio perdavimo mazgas... Puiku ! Mintis labai racionali (užsirūko ir tęsia darbą). Dabar pažiūrėsim ar apskaičiavimai tikri ?... Ar tu, Alpai, skaitytuvų

kartais neturi ?

ALPAS. Ne, neturiu.

MASIULIS. Ot, kad čia būtų arifmometras, tai mes viską šach-mach ir patikrintume ? Na, aš čia ant pačio brėžinio sudauginsiu, paskaičiuosiu. (Pauzė). Visi provizoriniai apskaičiavimai, patvirtina lūkesčius. Bravo ! Dirbk, negaišk. Mūsų technologai visus darbo brėžinius galės padaryti, jeigu Alpai būtų persunku.

ALPAS. Brėžinius aš ir pats galėsiu. Tik pas mane, kaip matote, darbo sąlygos prastos, tai ne visuomet galima sėkmingai dirbti.

MASIULIS. Ir apie tai mes pagalvosim. Artimiausioj ateity pamėginsim, gal pasiseks. Tik tu, Alpai, neužvilking, viską įteikti svarstymui. Juk tavo ši racionalizacija duos milžinišką ekonominį efektą. Įgyvendinimo delsimas - dabar, reikia skaityt, gamyklai nuostolingas.

(Grižta Emilė ir, pamačiusi prirūkytą kambarį, pradeda bartis).

EMILĖ. Prie šitokio tėvo, tai ir vaikas greit invalidu taps. (Sveičiai susižvalgo, nesuprasdami kam taikoma). Kad pripypkiavo, tai nors kirvį kabink, lyg restorane kokiam ! O man ir pačiai širdis silpna - neperneša tabako...

MASIULIS. Labai atsiprašau, šeiminkėle, kad per išsiblaškę užsirūkiu, neatsiklausęs. Ech, abra kadabra, kaltas aš ... Na ir Alpas manęs neperspėjo - nežinojau ... (Gesina papirosą).

EMILĖ. Kur jis, tau perspės ! Jis tik savęs žiūri, o žmona, vaikas tegu nors miršta !

ALPAS. Nėra tau čia ko, prie svečio priekabės išdainuoti. Kūdikis juk gretimame kambaryje, o šitą tuoj išvėdinsime ir po viskam. (Emilė nueina į gretimą kambarį. Svečias ruošiasi išeiti).

KAPOČIUS (paduodamas ranką atsisveikinimui). Dirbk, krutėk, Alpai, gamykla tavęs neužmirš.

ALPAS. Viso labo ! Beje, aš jus kiek palydėsiu, tai pakeliui pasišnekėsime dar. (Abu išeina).

EMILĖ (išėjusi iš gretimą kambarėlio). Išsivilko ! Parbėgęs vėl kibis prie savo tų kvailų popiergalių ! (Piktai dėlioja braižinius į krūvą). Neveltui žmonės sako, kad "darbas myli kvailį, o kvailys darbą". Rūkorių dar prisileido į kambarį, prirūkė, žemių prinešė, o man - kuopk ! (Praveria

duris - vėdina, po to, atsinešusi šepetį, kai kur pašluoja. Atbėga jos sesuo Uršė).

URŠĖ. Bene velnius taip piktai su šepėčiu vaikai? Ach, aš ir vėl pas tave. Sakoma: "dėl kvailos galvos - kojoms nėra poilsio" Aš gi dėl knygos atbildėjau. Pas tave, berods, buvo "Itališkos kronikos" Stendulio. Greit bus sesija - man reikalinga.

EMILĖ. Buvo. Yra, tuoj paieškosiu. (Pasigirsta beldimasis į duris). Prašau! Ką čia dar dievai atneša? (Įeina Anglis-Anglickis, su paltu, be kepurės, tai stileivą-dabita, dirbęs toje pat gamykloje, kur ir Alpas.)

ANGLICKIS. Labas vakaras, mielosios ponios ar panelės!

EMILĖ. Ačiū, už labą vakarą! Kokių reikalų, ponas, pas mus?

ANGLICKIS. Prisistatysiu. Stepas Anglis-Anglickas, - dirbu vienoje gamykloje su Alpu. (Bučiuoja abi rankas). Senai aš jau stebiu, kad iš šito kiemo išeina tokia žavi ponitė ir, pagaliau, sužinojau, kad tai Alpo žmonelė. Gyvenimėlis, sakau, ir rask tu man tokią gražią žebenkštėlę. Ar, Alpas, ne namuose?

EMILĖ. Buvo parėjęs, bet ir vėl kažkur išsivilko. Prašom palaukti, ponas, netrukus turėtų jis grįžti.

ANGLICKIS (išsiima cigarėtes). Ach, vos neužsirūkiu, neatsiklausęs ponų! Ar galima?

EMILĖ. Prašom. Negi mes ūdai kokios, kad bijotumėm dūmų.

ANGLICKIS. Sakyčiau kosmetikai kad nepakenktų, bet, kaip matau, ponios pūdros nevartoja. Neturalus grožis. Pagirtina, pagirtina!

URŠĖ. Va, štai, ką jaunystė šildo, iš kart matyti: nors ir žiema - be kepurės. Turbūt nevedęs dar?

ANGLIS-ANGLICKIS. Nevedęs, o tai kas?

URŠĖ. Iš karto matyt, kad toks žvalus, linksmas ir išvaizda savo stropiai rūpinatės.

EMILĖ. Jeigu nevedęs, tai mes galėsime Jums gražią mergaitę papiršti.

ANGLICKIS (pasitaisydamas savo drabužius). Tokia jau mūsų visa giminė: elegancijai niekada neprasikalstame. Drabužis, mielosios ponios, tai sielos veidrodis. Dar mano tėvelis, pamenu, sakydavo, tu gerb drabužį, o drabužis tave.

EMILĖ. Gal nusivilktumėt, ponas, pas mus šilta.

ANGLICKIS. Labai ačiū. Prasivilkti tai praverstų: ne taip karšta bus ir paltas nesiglamžys. (Nusivelka palta). Sakote mergaitę galite papiršti? Gyvenimėlis, kad neklausk! Gal ir neblogai būtų, bet - prisipažinsiu - kad ištekėjusių moterų draugija man labiau patinka.

URŠĖ. Originalas! Įdomus, tansta, žmogus. Ir, kodėl gi, būtent, tarp moterų jums smagiau?

ANGLICKIS. Ištekėjusios moterys įdomesnės ir, apskritai, ne tokios naivios. Jos ir konjakėlio neatsisako išgerti... Gyvenimėlis, kad neklausk!

EMILĖ. Kaip matyt, ponas, esate didelis praktikas moterų atžvilgiu.

ANGLICKIS. Kaip ir visur gyvenime. Esu nepaprastai žingeidus: viską, noriu savo kailiu patirti, viską sužinoti. Ar mėgstate, ponios teatrą, operą, aš galiu, bet kada, jus nuvesti.

EMILĖ. Ačiū! Į operą nueiti tai puikus dalykas, bet tai brangiai atseina.

ANGLICKIS. O aš, visur turiu savo gerų draugų. Ėch, gyvenimėlis, kad neklausk! Ten vienas mano pažįstamas dirba, tai pakvietimus, bet kada, galiu parūpinti.

EMILĖ. Tu sviete, kaip žmonės moka gyventi - ne taip kaip mūsiškiai!

URŠĖ. Didelio laivo ir plaukiojimai dideli.

EMILĖ. Taigi, ne taip kaip maniškis, tik ant braižinių užkniubęs kiurkso. Jau nežinia kada teatre, ir kine buvome.

ANGLICKIS. Praktiškas žmogus ir iš braižinių gali pinigą išsunkti, tik reikia tam galvos - kad ji tiktų ne tik kepurei nešuoti. Parodykit, jūs man, ponie, tuos braižinius, aš galėsiu mįslę įminti: ar, aplanai, verta dėl to gaišti ir smegenis džiovinti.

EMILĖ. Prašom, ponas, štai jie papkėje ant stalo. (Tuo tarpu gretimame kambarėje pasigirsta: "Mamyte ateik". Atsiprašau, aš minutėlei paliksiu jus vienus.)

URŠĖ. Norėčiau ir aš tavo tą rubuilę pamatyti. (Abidvi išeina).

ANGLICKIS. Gyvenimėlis, man sekasi, kaip tai mergai, ko norėjau - tą gavau! (Skubiai varto braižinius). Man tereikia surasti tik pagrindinę schemą - ten visa paslaptis glūdi... Kai ką aš ir iš paties Alpo lūpų esu girdėjęs apie jo sumanymą.

(Suranda schemą ir skaito). "Kinetinė schema becentrinio šlifavimo staklių Nr. 3100 automatizavimui" ... "Prietaiso pagaminimas žiūr. brėž. Nr. 7" (Skubiai ieško ir suranda) Šitie du popieriukai manopiniginę galės vėl praturtinti. (Mąsto) Nusirašyti ? ... bet tai ilgai truks, ir dar, ko gero, Alpas užeis !... (Deda sau į kišenę). Galėjo gi jis juos pamesti ?! ... Taip bus geriausia: kol jis naujus pagamins, tai aš jau spėsiu premiją gauti. Visuomet taip, kas pirmesnis - tas geresnis ...

(Pasigirsta grįžtančių moterų balsai. Anglickis nuduoda abejingai vartas brėžinius).

URŠĖ (dar tarpduryke). Ale, paaugusi gerokai ! Iš lūpų tai visa tėvelis.

EMILĖ. Nus, kaip ponas, patikrinot ? Kaip jums atrodo, ar bus kokia nauda iš tų Alpo popiergalių ?

ANGLICKIS. Tai tik tuščias laiko gaišinimas. Iš tų šiaudų - nebus grūdų ! Na, man laikas jau ir į hamus eiti, nors ir labai gaila, tokias simpatiškas, poniutes palikti.

EMILĖ. Kaip ? Jau einate ? Tai Alpo ir nelauksit ?

ANGLICKIS. Nelauksiu. Pagaliau, man tikro reikalo į jį ir nebuvo. Užėjau tik smalsumo vedamas, pažiūrėti, kaip jis įsitaisęs, kaip jo ištikimas šešėlis - dailioji žmonelė gyvena.

EMILĖ. Nu, ponas, be komplimentų ! Būtamėt palaukę, kavute būčiau pavaišinusi ...

ANGLICKIS. (lyg juokaudamas). Bijau, kad Alpas nepaimtų man lazdos atradęs besivaišinantį, su jo žmonele.

EMILĖ. Tu, juk, draugas jo.

ANGLICKIS. Na, žinoma, draugas tai draugas, bet dar mažai aš su juo pažįstamas.

URŠĖ. Palaukite nors biskį ir mums su jumis bus daug smagiau ir Alpas grįš. Ponas taip įdomiai mokate šnekėti.

ANGLICKIS. Och, gyvenimėlis ! Pamačiau dailiąsias poniutes ir išsiskirti net sunku ! Koks aš nelaimingas, kad negimiau Blake, jeigu būčiau Blake, tai turėčiau teisę įsibrauti į jūsų lovas...

EMILĖ. Cha-cha-cha ... (Abidvi nusijuokia).

Juokdarys koks !

URSĖ. Originalas, sakiau aš !

(Anglickis bučiuoja abiem rankas ir išeina)

Štai kur tikras vyras: žvelus, mandagus,
sąmojingas !

EMILĖ. ... gražus ir turtingas.

U ž d a n g a

(Pertrauka)

1
as pats scenovaizdis.

ALPAS (pravėręs duris į gretimą kambarį). Emiliut, ar tu brėžinio, schemas neišėmei kartais iš papkės, ar bent kitur kur nematei ?

EMILĖS BALSAS. Pasidėk viską į vietą, tai ir nereikės ieškoti ! Aš mėgstu švarą, gal į krosnį jis jau pateko. Pagaliau, ne didelis daiktas jeigu, jis dingo. Vistiek, iš tų šiaudų nebus grūdų - vienas didžiai mokytas žmogus taip pasakė.

ALPAS. Tai gal kas svetimas čia buvo atėjęs, juos vartė, žiūrėjo ?

EMILĖ (pasirodo duryse. Nerižtingai). Ne ... niekas. O, pagaliau, jeigu kas ir buvo užėjęs, tai tokio šlamšto neėmė.

ALPAS. Dabar taip išeina, kaip tas sakė, tu jai apie vežėčias, o ji apie akėčias... Ten mano kelių savaitių darbas sukauptas buvo !..

EMILĖ. Gal kada nors ir neieškant atsiras. Pagaliau, vistiek iš jų jokios naudos (Išeina į gretimą kambarį).

ALPAS (ieškodamas tarp knygų dingsnių braižinių). Dar ji man kalba: gal ir neieškant atsiras... O čia, net ir kruopščiai ieškant, negalima rasti. (Pasigirsta beldimas į duris). Prašau ! (Įeina Masiulis).

MASIULIS (linksmai). Ko taip rausiesi, Alpai ? Gal būt aš, abra kadabra, stebūklingu būdu, tau ieškomąjį surasiu?

ALPAS. Netikiu aš stebūklais. Braižiniai man dingo, o dingo, ištikrųjų, paslaptingu būdu.

MASIULIS (išimdamas iš portfelio braižinius). Štai, pažiūrėk, ar ne šitų tu ieškai ?

ALPAS (nustebęs). Ištikrųjų, šitų ! Sakykit, gerbiamašis, kaip jie pas jus atsidadė ? Juk, aš pas save juos laikiau.

MASIULIS. Ocho, tai, abra kadabra, ilga istorija ! Jūs gi stebūklais netikite, tai sunku bus įtikinti. Šiuos braižinius vienas nenaudėlis jau buvo pasiglemžęs ir, savo vardu, buvo įteikęs man, kad premiją gautų, ir tik, laimingo atsitiktinumo dėka, buvo išvengta tokios klaidos.

ALPAS. Įdomu, kas toksai tas akyplēša ?

MASIULIS. Minutėlę kantrybės - tuoj viską sužinosi. Štai, iš tų sandaugų kurias aš dariau tuojau atpažinau tavo

brėžinius. Tas nenaudėlis net nusikopijuoti nepasistengė pavogtos minties. Matyt skubėjo tikėdamasis premijos.

ALPAS. Ištikrųjū, kad taip. Na, man smalsu, kaip tas sakė, greičiau sužinoti tą šunsnukį, kuris paglemžė tuos braižinius ?

MASIULIS. Tai, Anglis-Anglickis ... Ar tu jam nieko nepasakojai apie savo sumanymus racpašiūlymų srityje ? (Dabar prasiveria gretimo kambario durys ir jose pasirodo Emilė)

EMILĖ. Vyrai visuomet jau tokie, kad pranašesnių už save nekenčia ir stengiasi pašmeižti.

ALPAS. Na, ir prie ko čia dabar tavo šios pastabos ? Ar jau tas dabita spėjo ir tau galvą apsukti ? Tiktai niekšybe jis gali būti pranašesnis.

EMILĖ. O prie to, kad Anglickis joks vagis, nes aš tuos brėžinius pati jam buvau įteikusi, kad parodytų specialistams: ar bus iš jų kokia nauda, ar ne ? Tai tau, stuobry, norėdama padėti. O jūs norite tokių mandagų, inteligentišką žmogų apšmeižti.

ALPAS. Kartais mandagumu palaikoma sugebėjimą pasakyti mums geidžiamą pagyrimą. Stengdamosi tą palaižūną apginti pati melage pasidarei.

MASIULIS. Kai kurie žmonės yra panašūs į miglų debesį, skraido jie aukštai, o naudos iš jų maža, tiktai saulę užtamsoja.

ALPAS. Pasirodo, kad Anglis blogas draugas: jis, kaip tas sakė, arba degina arba tepa.

MASIULIS. Na, dabar jam šis numeris, taip lengvai nepraeis: mes jį jau satyros lange iškabinom ir dar draugiškam teisme svarstysim.

ALPAS. Dėkoju už dėmesį man. Kada įsakysit visą medžiagą pristatyti ?

MASIULIS (linksmai). Nesirūpink, Alpai, aš jau viską sutvarkiau ! Tavo brėžiniai jau nukopijuoti ir išradimo išdėstymas mašinėle atspausdintas. Dabar jau niekur nedings. Netruksi ir rezultatus sužinoti. Na, likit sveiki ! Skubu į posėdį ...

ALPAS. Aš jus palydėsiu. (Abu išeina)

EMILĖ (taiso šukuoseną prieš veidrodį ir dažosi lūpas. Pasigirsta beldimasis į duris). Prašau ! (Įeina Uršė).

URŠĖ. Tu, Emiliut, atrodo, kad kažko lauki. Ar tik ne Anglickio ? Ar buvo, po to, dar užėjęs ?

EMILĖ. Ne, nebuvo. Bet su tuo Anglickiu tai tikra istorija. Aš jau pradėdu juo atsižavėti.

URŠĖ. Na ir kodėl taip greit ? Kas, ar tau galvoj nesveika ? Kur tu rasi įdomesnį vyrą ?

EMILĖ. Pasirodo, kad tasyk kai jis buvo atsilankęs, porą Alpo brėžinių iš papkės iškrapštė. Ir kaip tvirtina tas inžinierius "Abra-kadabra" (kaip aš jį pravardžiuoju) norėjęs už juos pinigų gauti, tačiau jie buvo atpažinti, kad tai Alpo...

URŠĖ. Tau reikėjo ant savęs prisiimti, kad tu jam perdavai... Negalima leisti žmogui susikompramituoti. Jis gal kiek lengvabūdis, kaip ir visi nevedusieji, bet mandagus, inteligentiškas. Jeigu jau į pragarą joti, tai ant gero žirgo.

EMILĖ. Aš taip ir padariau, tačiau maniškis netiki manimi - melage išvadino. Aš bijau, Uršyte, kad tas Anglickis nors ir įdomus, bet labai nepastovus. Pas mus gi vaikas - ar jis norės su manim susirišti ?

URŠĖ. Dėl dukros tu daug galvos nesuk. Ją Alpas turės aprūpinti. Alimentus mokės. Juo daugiau jis uždirbs, juo daugiau mokės... Įstatymas tai aš žinau...

EMILĖ. Dėl to Anglickio turėsiu dabar nemalonumų. Alpas mane užės.

URŠĖ. O tu nebūk kvaila - nenusileisk ! Savo ruožtu ir tu jį kaltink neištikimybe ir brutalumu. Progų atsiras.

EMILĖ (pagyvėjusi). Tu, Uršyte, tai tarytum vaistas man. Gerai, kad laiku atėjai. (Grižta Alpas). Į parduotuvej reikia eiti, o pinigų tai nė kapeikos...

ALPAS (šyptelėjęs). Gal iš Anglickio savo dalį atsiėmėi - abu, juk; kombinavot.

EMILĖ. Prasidės dabar visokie priekaištai ! Ne šventuolis ir patsai esi. Žinome ir mes kai ką apie vyrus - ne jauniklės esame.

ALPAS. Labai džiaugiuos, kad žinote ! Žingeidumas, tai yra, visokių atradimų stimulatorius. Štai pinigai, šiandien pas mus mokėjo. Nupirk vaikui baltinuką, - pati rėdais, o kūdikį visai apleidai.

EMILĖ (skubiai skaičiuoja pinigus). Tu svieta, kaskart vis mažiau parneša ! Na, dabar man viskas aišku: mergoms tu pinigų išdaliji. Neveltui geri žmonės ir sakė.

ALPAS. Kokioms mergoms ? Kas tau ką sakė ? Mažiau parnešu už tai, kad, kol kas, mažiau ir uždirbu. Nesenai aš parėjau į labiausiai atsilikusią gamybos barą dirbti, tai kol išsijudinsim, pasitempsime - teks tenkintis ir mažesniu atlyginimu. Valentina Gaganova nusprendžiau pasekti...

EMILĖ. Šiandien paskui Valentiną, rytoj gal paskui Gražiną ir taip sekiosi, o man su vaiku, tai gal reikės dvėsti.

ALPAS. Tik nepradėk dejuoti iš anksto apie tai, kas bus ! Praeis mėnuo, kitas ir aš pradėsiu, uždirbti net daugiau, negu anksčiau.

EMILĖ. Ne ! Šitaip toliau gyventi negalima ! Baigta ! Nelauksiu aš, kolei tu mane visiškai numarinsi. Eisiu pas gimines, pas tėvą ir tegu jie patys pamato ir taria žodį : ar galima su tokiu vyru toliau gyventi ?

ALPAS. Jeigu užsimanei žmones juokinti - tai ką gi - pradėk. Nelabai ir man smagu girdėti, kad įvairūs žvirbliai, kaip tas sakė, į mūsų gūžtą landžioja...

EMILĖ. Pradėsi čia dabar priekabių ieškot ! Atsirado, mat, kitas Otelo !

ALPAS. Blogiausia ne tas, kad tu man sumelavai, o tas, kad aš tavim daugiau jau nebetikiu !

URŠĖ. Oi, jėtau, jėtau, kas per žmogus ! Žvėris. Ir kaip dar Emiliotė su tavim gyvena ?

ALPAS (piktai). O tu neapsimėtinėk ir neveidmainiau, - sveikiau kus !

URŠĖ. Prie kitos jau prikibai ? Tu manęs veidmaine nepravardžiuok, neplėšk man šlovės ! Man gera reputacija, kaip žuviai vanduo reikalinga.

ALPAS. Turbūt, kaip drumstas vanduo ? ^uame lengviau savo dviveidiškumą paslėpti.

URŠĖ. Ir prie ko čia tavo dabar pastabos ? Kalbi nei vežt, nei nešt. Kur ~~tu~~ tu mano dviveidiškumą pastebėjai ? Jėtau, jėtau, kas per žmogus !

EMILĖ. Begėdis ! Savo namuose ir viešnios nė kiek negerbi !

ALPAS. O tu ar daug mano svečius gerbi ?

URŠĖ. Tau, Emiliut, būtinais reikia ką nors daryti - vistiek su juo tu nepragyvensi - prapulsi. Jau matos: jeigu nėra tikros meilės, tai nebus ir gyvenimo.

ALPAS. Apie tikrą meilę, galima būtų pasakyti, tą patį,

ką ir apie šmėklas, visi apie jas kalba, bet mažai kas yra jas matęs.

EMILĖ. Tai ko čia dabar rietenas keli? Ar susekei kur mano neištikimybę, kad užsidedei, kaip degtukas?

ALPAS. Ištikimybė turi būti ne tiktai lovoje, bet ir gyvenime – reikia suprasti ir remti viens kito reikalus, suprantama, tiktai dorus reikalus – tai ir bus, kaip tas sakė, meilė.

URŠĖ. Fui, koks prozaikas! Stuobrys, nevykėlis! Maniškis tai bent klauso manęs ir pinigų daug daugiau uždirba.

EMILĖ. Einam pas tėvą. Tegu jis viską pamato ir taria paskutinį žodį.

(Abi išeina)

ALPAS (likęs vienas, susimąstęs vaikšto po kambarį, užsirūko papirosą, paskui, lyg ką prisiminęs, meta rūkęs ir pravėręs duris į lauką vėdina ir rankomis vaiko dūmus. Paskui praveria duris į gretimą kambarį, kur miega kūdikis ir kalba). Miega mažulėlis. Jo sielos negrauzia dar tokios gyvenimo rūdys...

(Išsiima iš spintos išelginį kostiumą, apsivelka juo gretimame kambaryje ir išeina pro duris į lauką. Kurį laiką scena tuščia, bet netrukus pasigirsta lauke auto mašinos stabdžių spėgimas, žmonių klegesys ir poto įeina Alpas, lydimas jaunos moteris. Alpo drabužiai dabar kiek dulkėti. Kairė ranka jo sužeista ir kakta apdrąskyta).

JAUNA MOTERIS (kalba gyvai gestikuliuodama, susijaudinusi). Jums, aš manau, mano brangusis, į polikliniką reikėtų nuvažiuoti. Aš tuojau čia taksiką išauksiu. (Rengiasi eiti).

ALPAS. Nesirūpinkit, gerbiamoji! Apseisim ir be poliklinikos. Namuose, savo vaistinėlėj, turiu aš tvarsčią. O rytoj, jeigu reikės, tai gamyklos medpunkte perrišimą padarysiu.

JAUNA MOTERIS. Ach, kaip dėkinga esu tamstai už savo Gintarėlį, kaip dėkinga! Juk jį, prie mano akių, iš tikros mirties tamsta išgelbėjot. Štai, kokių dabar didvyriškų žmonių atsiranda!

ALPAS. Ką jūs, gerbiamoji? Už pareigos atlikimą niekas neprivalo dėkoti. Kiekvienas tarybinis žmogus, mano vietoje, būtų tą padaręs.

JAUNA MOTERIS. Jau nekalbėkit, tamsta ! Ne kiekvienas, juk, drįstų savo gyvybę rizikuoti.

ALPAS. Drįstų ar nedrįstų: apie tai sunku būtų tikrai ką pasakyti, tačiau aš esu įsitikinęs, kad tokią akimirką, pareigos jausmas, kiekvienam tą patį padiktuotų.

JAUNA MOTERIS. Jeigu turite tvarsčių ir ko nors dezinfekuojančio tai atneškite, gerbiamasis, aš pamėginsiu jums pabūti už felčerį - medicinos seselę, juk, dirbau iki vedybų. (Alpas nueina į gretimą kambarį ir atneša ko reikia). Išvilkit, tamsta, sužeistą ranką iš švarko. Palaukit, aš jums padėsiu ! (Atraito marškinius ir, tvarstydamą žaizdą kalba). Kaip aš laiminga ... kaip laiminga, kad mano Gintarėlis išliko sveikut - sveikutėlis ! Ačiū, tamstai, ačiū ! Beje, aš ir vardo Jūsų nežinau ! Pasisakykit, prašau jus !

ALPAS. Nemanau, kad tai būtų labai svarbu.

JAUNA MOTERIS. O kaip gi ? Svarbu, net ir labai svarbu ! Dabar jūs tapote man toks brangus, lyg giminė koksai kaipgi taip: net vardo nežinoti ? Ir Gintarėlis apie jus klausinės...

ALPAS. Alpu Česniu mane vadina. Kaip žaizda, drauge gydytoja ?

JAUNA MOTERIS. Sumušimas. Smarkus sumušimas padarytas, turbūt, nuo smūgio autobuso buferiu, ar žibintu. Kaulas atrodo nelūžęs, tiktai plati pakraujavusi mėlynė. Rytoj, būtinai parodykit gydytojui ! Aš čia tik pirmąją pagalbą suteikiu. Saugokit peršaldyti žaizdą !

ALPAS. Dėkoju, stropioji gydytoja ! Jūs taip puikiai sutvarkėt, kad nors į zaksą eik.

JAUNA MOTERIS. Jūs nejuokaukit, draugas Alpai ! Pas gydytoją būtinai nueikit ! Bijau, kad komplikacijos kokios nebūtų ! Na, rytoj visas mietsas apie jūsų žygdarbį kalbės. Aš pati parašysiu.

ALPAS. Nedarykit to, prašau jus ! Čia jau kaip reklama kokia, išeitų. Tikroji dorybė neprivalo žiūrėti atgal ~~į žiūrėti~~ į savo šešėlį - į garbę. Be reikalo aš jums pavardę pasisakiau.

JAUNA MOTERIS. O mano supratimu, aš kaip tik tuo pasitarnausiu visuomenei. Juk geri pavyzdžiai visuomet užkrečia ir nuteikia jais pasekti. Geri žmonės yra panašūs arbatos esencijai, keliato jos lašų užtenka, kad visa stiklinė verdančio vandens pavirstų arbata. Na, tai aš ir eisiu. Sudiev brangusis ! Dėkoju jums ! (Eina pro duris, Alpas palydi

ją iki slenksčio, ir tuo tarpu įkambarį įsiveržia Skėruočių giminė - tėvas ir abi dukterys: Emilė ir Uršė).

EMILĖ. Štai, pats matai, tėvai, kas dedasi ! Nespėjau tik kojų iš namų iškelti, o jis jau mergų prisileidęs.

URŠĖ. Kažkokia įraudusi, išsipusčiusi, šilkais tik šeža ! O iš ko gi ? Patys supraskit !

SKĖRUTIS. Gana, ženti, jau tavo pokštų ! Matos, kad tu mano dukterį skriaudi ir toliau nėra ko jums bendrai gyvena. Skirkitės geruoju, kol nevelu. Toliau, daugiau šeimos primeistravosi, o kas tada ją penės ? Vot, mes ir atėjom, padalysim jūsų turtą prie liudininkų ir gyvenkit kas sau. (Alpas tyli).

URŠĖ. Iš turto, ne labai čia jam kas ir priklauso. Koks atėjo toks tegu ir išeina. Kas gi jo ten buvo ? Kostiumas, patalybė, dar paltas koks ir čemodanas su knygomis, o visa kita jam jau vedus prigyventa ir todėl nepriklauso.

SKĖRUTIS. Och, mano, Uršytė, tai visus instatymus, kaip potierius atsimena. (Uršė skubiai nueina į gretimą kambarį, atneša iš ten čemodaną ir seną paltą ir numeta viduryje kambario)

URŠĖ. Štai, tavo visas turtas ir keliauk iš kur atvykęs ! Mes neleisime, kad mūsų seserį čia badu marintum ir virkdytum ! Išeik dabar, prie mūsų akių ! (Alpas vis tyli)

EMILĖ (pažvelgus į Alpa). Žiūrėkit jis jau naujuoju apsivilkęs. Tu sviete, kada jis jau ir spėjo ?

URŠĖ. Turbūt mergos belaukdamas pasipuošė ? Jėtau, jėtau, kas dabar per vyrai ! Niekai. Mes jį tuoj išvilksime iš tų rūbų.

EMILĖ. Dievai su juo, tegu jis jį sau turi, - žiūrėkit, jis visas jau suteptas, nereikia man tokio.

URŠĖ. Kodėl tau nereikia ? Parduosi - vis atliekamas rublis bus.

SKĖRUTIS. Palaukit, vaikai, mes gi čia ne ardyti, o taikyti atėjom. Gal dar Alpas apsigalvos, atsiprašys Emiliotės, pasižadės jai daugiau pinigų duoti, nesibarti, su mergomis reikalų neturėti, - tai tegu gyvena.

URŠĖ. Tai jau čia Emilės dalykas - tegu ji pasisako.

SKĖRUTIS. Ne gi; ne vien Emilės ! Tegu ir Alpas, prie liudininkų, pasižada, kad jis visur mano dukters klausys ir geras jai bus.

URŠĖ. Ko gi vis tu tyli, Alpai ? Kalbėk - dabar tavo eilė.

ALPAS. Tylėti laimėje ir nelaimėje, gali tiktai narsusis. Tyliu ir stebiu iki kokio laipsnio tas jūsu siautėjimas prieis.

SKĖRUTIS. Pasižadėk tik, žente, tai ir paliksim viską po senovei.

EMILĖ. Ne, tėvai, tegu pasižada ir pinigų daugiau parnešti.

SKĖRUTIS (mostelėjęs ranka). Nutilkit, - jūs nieko neišmanote ! Kai jisai žmoną daugiau mylės, tai pasistengs ir pinigų daugiau surasti. Iš pačio pragaro ištrauks - jeigu tik panorės.

ALPAS. Ką, ar vogti gundote ? Vyras, leidžias žmonai save visiškai valdyti, nėra nei pats savimi, nei savo žmona, jis yra niekas. O aš gi niekuomet nesutiksiu būti tuščia vieta, ar priedeliu prie moteriško sijono. Štai mano atsakymas.

URŠĖ. Ką su tokiu daug ir kalbėti - išmesti ir tegu eina sau ! Mes jį prirašėm, mes jį ir iškraustysim. Bus viskas labai paprastai. Alpa mes dar šiandien iškraustysim, ir kostiumo naujojo jam nepaliksime - jis, juk, įgytas bendrai gyvenant (Rižtingai eina prie Alpo). Nusiviik švarką geruoju - jis tau nepriklauso ! (Patempia švarką už atlapo). Nu, greičiau !

ALPAS. Nekišk nagų kur nereikia, žiūrėk, kaip tas sakė, kad nenudegtum !

EMILĖ. Ale, ir smarki ta mūsų Uršytė, tokia niekur neprapuls.

SKĖRUTIS. Pati suprask: sportininkė buvo - prizus vis indavo. Ogi stipri - be galo !

URŠĖ. Ką čia su juo daug ceremonytis ? Aš jį nuvilksiu, jeigu pats nenori geruoju. (Ima už švarko ir traukia žemyn).

ALPAS. Liaukis ! ^Paskui per vėlu gali būti.

URŠĖ. ^Dar čia jis man ... (Dar atkakliau stengiasi nuvilkti, Alpas, pagriebęs sveiką ranka patūpdó ją ant grindų).

EMILĖ. Ai, jėtau ! Tėvai, kogi tu lauki, kiršk jam kokiu daiktu, kiršk ! Matai mūsų Uršytę pritrenkė.

URSĖ. Palaukit ! Jam šis numeris taip dykai nepraeis ! Jeigu nenorėjo jis geruoju, tai dabar mes jį, kaip ohuliganą galėsime jau su milicijos pagalba ne tiktai iš buto, bet ir iš miesto išgrūsti. Įstatymus aš tai jau gerai žinau.

SKĖRUTIS (rižtingai eina į Alpa, nuolat grįžčiodamas į dukteris). Nu kirsk gi man, pamėgink pakelti ranką prieš savo uošvį, kad taip mandras !?

ALPAS. Tu gi, seni, į šipulius subyrėsi, jeigu aš ant tavęs savo ranką uždėsiu... (Alpas atsikelia ir nueina į gretimą kambarį. Skėrutis stovi nugalėtojo pozoj)

URSĖ. Ar pastebėjote kaktą šviežiai užklijuota, gal jau pešėsi su kuo ? Ai, jėtau, jėtau, koks kuliganas ! (Iš gretimio kambario išeina Alpas su kirviu rankose)

URSĖ (pamačiusi Alpa). Ai, jėtau, žiūrėkit - su kirviu, judošius, visus mus iškaPOS !

(Skėručiai visi galvotrukščiais išbėga į lauką garsiai klykdami)

ALPAS (vienas). Štai koks gyvenimo paradoksas, patys didžiausi akyplėšos būna ir patys didžiausi bailiai. (Išeina į lauką. Scena trumpą laiką tuščia, po to vėl pasigirsta kalbų klegesys. Į kambarį sueina visi Skėručiai, o su jais vaikų darželio vedėja)

SKĖRUTIS. Jeigu vėl mus užpultų tai čia ir liudininkė - svetimas žmogus bus...

DARŽ.VEDEJA. Kurgi tas jūsų Alpas ? Aš norėjau pasveikinti, paspausti jam ranką, o jo čia nė nematyti. (Girdisi lauke kapojamų malkų pošėėjimas).

EMILĖ. Pasveikinti ? Alpa ? Nesuprantu tavęs, vedėja, už kokias dar jo išmones turėtumėt jį sveikinti ?

SKĖRUTIS. Och, tai kuliganas, jisai, judošius, vos neiškapojo visų mūsų su kirviu... Kalėjiman tokį !

DARŽ.VEDEJA. Tai negalimas dalykas ! Jis, kad jūs žinotumėt, kaip tikras didvyris šiandien pasielgė. Rytoj visi laikraščiai apie jį rašys - pamatysit !

SKĖRUTIS. Senai į laikraštį reikėjo paduoti tokį - kad visi žinotų koks jis. Jo laimė, kad mano duktė tokia tyli, lėg avytė, jeigu kita, tai jį tuoj pamokytų !

EMILĖ. Tėvai, mes truputį apsirikom. Jis ne ant mūsų su kirviuėjo. Aš ir pamiršusi buvau, kad malkų prapoti jam buvau liepusi.

Jis dabar ten, sandėlyje, ir poška.

SKERUTIS. A, velnias jį žino, ko jis su kirviu ėjo. Bet man pasirodė, kad jo akys buvo tikrai negražios, tai aš ir išbėgau.

URŠĖ. Jo akys visuomet kaip pabludusios - tikras idiotas.

DARŽ.VEDEJA. Ar šitaip drįstat jūs kalbėti apie Alpa, kuris ką tik gyvybę žmogui išgelbėjo. Nesuprantu aš jūsų - turbūt patys pablūdot ?

SKERUTIS. Žmogų išgelbėjo ? Alpas apie tai mums nieko nesigyrė.

DARŽ.VEDEJA. Alpas kuklus! Ne tam žmogus ! O jis savo žygiu ir mane nuo nelaimės išgelbėjo. Vaikučio tėvai galėjo mane apkaltinti neapdairumu, jeigu tik būtų jisai žuvęs.

EMILĖ. Tu svieta - mes nieko ir nežinom ! Papasakokit, vedėja - mums įdomu: kaip ten buvo ?

DARŽ.VEDEJA. O buvo taip, kad jūs žinotumėt. Nesulaukdama kada Stulgiai ateis atsiimti iš darželio savo Gintarėlį, aš nusprendžiau pati jį pavedėti iki namų. Ir štai mes einame šalygatviu staiga Gintarėlis pamatė kitoje gatvės pusėje savo mamytę ir kad pasileis, skersai gatvę bėgti ! O gatvėje transportas siūte siūva. Tuo metu važiuojęs autobusas nelėtino greičio, turbūt, skaičiuodamas, kad vaikas spės perbėgti. Staiga Gintarėlis pargriuva ir atsidūria prieš pat autobuso ratus. Aš net užsimerkiau iš baimės ir susijaudinimo. Bet lemiamą sekundę jūsų Alpas puolė prieš autobusą ir nutraukė vaiką į šalį, nors ir jam pačiam kliuvo: sužeidė ranką ir kaktą. Na, dabar pasakykit jūs man: artai ne didvyriškumas ? Ar neverta, mano mielijsi, už tai jį pasveikinti ?

URŠĖ. Tai jau vairuotojas pasitaikė koks gremėza, nevykėlis - mato vaikas bėga, o jis leidžia visu greičiu...

SKERUTIS. Bausti reikia tokį. Jis ir suaugusį žmogų, tokį kaip aš, galėtų suvažinėti.

DARŽ.VEDEJA. Mačiau kai milicija aktą rašė, gal ir klius vairuotojui, tai jau kaip ji ten nuspręs.

URŠĖ. Įdomu - kokia mašina ten buvo, koks jo numeris ?

DARŽ.VEDEJA. Numerį tai gerai atsimenu, nes ilgokai

ten stovėjau - 55-tas. Tai aš ir eisiu Alpa aš ten, malkinėje, rasiu.

(Išeina)

URŠĖ. Penkiasdešimt penktas? Ai, jėtau, jėtau, aš apalpsiu! Taigi šituo autobusu kaip tik mano vyras važinėja! Bėgsiu, ko greičiausia, gal dar pavyks kaip nors išsikapstyti iš tos bėdos. (Bėga durų link).

SKĖRUTIS. Pinigų neužmiršk pasiimti, kyštersi, kam reikia - tai gal dar išsisuks... (Ateina Kapočius)

KAPOČIUS. Labą dieną, gerbiamieji! Ar Alpo, namuose nėra?

EMILĖ. Tai prapliupo visi kaip iš rago! Tu sviete, visi tik Alpo klausinėja, lygiai Alpas medus koks būtų!

KAPOČIUS. Geri žmonės už medų meilesni, šeimininkėle! Džiaugtis reiktų, kad tokį vyrą gavot.

EMILĖ. Tu sviete, rado jame ką gero? Dažniausia gerais žmonėmis laikomi tik tie, kurie tyli išnaudojami. O jis gi gamyklai dirba lyg parsidavęs, namo grąšius teparnešdamas.

KAPOČIUS. Jūsų pažiūra, šeimininkėle, šiems laikams nebepritaikoma. Aš kaip tik pas jį su linksmom naujienėlėm.

SKĖRUTIS (dukrai). Tu gi bėk ir pašauk vyrą, gal, ištikrųjų, kas gero išeis. (Emilė išeina, netrukus viens po kito grįžta)

KAPOČIUS (Alpui). Aš tau, brolyti, butą su švieda, apšildymu ir vonia iškovojau - tai dabar kam tau tos malkos?

ALPAS (linksmi). Jeigu šitaip tai - labai ačiū. Už tokį dalyką, kaip tas sakė, ir į ūsą pabučiuoti vertėtų.

KAPOČIUS. Vien su ačiū neapseisi. Įkurtuves turėsi padaryti ir mane, tiktai nas, pakviesti. Ne veltui aš ramulį Vykdomajam sukiau! (Pamatęs vidury kambario čemodaną) Tu jau, kaip aš matau, Alpai, gal iš kitų apie visa tai sužinojai, kad pradėjai jau mantą pakuoti?

ALPAS (šyptelėjęs). Šituo pasirūpino mano daug pramatanti žmonelė, drauge su visa gimine. O įkurtuves tai tikrai švėsimė.

KAPOČIUS. Jeigu panorėsi. ~~xxxxx~~ Nors rytoj eik ir atsiimk savo premiją. 150 rublių tau išskyrė.

ALPAS. Na, drauguži, tu visapusiškai mane, paguodei. Dar ne senai galvojau, kur man reikės dingti, kur vienišą galvelę priglausti - ir štai tau: ir butas ir premija!

KAPOČIUS. Kada sumanysi kraustyti, tai tik man

primink - atbėgsiu į talką.

ALPAS. Aš manau, kad nereikės nė talkos - čemodaną į vieną ranką, patalybę į kitą, ir eida !

SKĖRUTIS. Tai kaip čia dabar išeina ? Argi žmonos; kūdikio jau atsižadi ?

ALPAS. Išeina taip, kaip jūs norėjot, ir ko taip atkakliai siekėt.

KAPOČIUS. Tokie dalykai nelabai mane džiugina, Alpai. Apsigalvok, tiktai nas, taip lengvapėdiškai į šeimos dalykus nežiūrima !...

ALPAS. Aš pilnai sutinku su Jūsų nuomone. Bet jeigu mano žmonelė išgeidė skirtis, net iškraustyti mane, tai ką man belieka daryti ?

SKĖRUTIS (Emilei). Tu, Emiliut, man atrodo, kad truputį perdėjai, - ižeidėi Alpa, eik ir atsiprašyj ! Žiūrėk koks žmogus: - visi gerbia jį ir premijas dalija, - susitaikykite ir gyvensit, kaip dievo ausy.

KAPOČIUS. Matote, ižeidimas, tai lyg kardo smūgis, nors žaizda ir užgyja, bet randas pasilieka. Bet kaip sakoma, nors ir blogiausia taika visuomet geriau už rietenas.

EMILĖ (kabinasi Alpai ant kaklo ir bučiuodama). Dovanok man, Alpuk, kvaila buvau, pasikarščiauvau ir svetimų patarimų be reikalo paklausiau - tai ir susipykome. Nėra namų be dūmų. Pasibarėm, pasikarščiavom ir užmirškime viską. Ilgai jau labai jie tavo darbo neįvertino, vis dėlse - žinai gi moterys nekantrios ...Truko kantrybė na aš ir palei- dau savo dūdas...

SKĖRUTIS. Naują butą dabar turėsit, nereiks patiems nei malkomis rūpintis, nei vandenį šildyti ... Susitaikykite ir gyvenkite ! burkuokit kaip balandėliai.

ALPAS. Naujame bute reikės naujai ir gyventi.

EMILĖ. Ir gyvensime, Alpuk, šviesiai, švariai ! Naujus baldus išigysime, firankas gražias ant langų užkabin- sime. Vienas kambarys bus salionėliu, o kitas miegamuoju...

ALPAS. Visų blogiausia tas ir yra, kad tu pro firankas ir tik iš salionėlio žiūri į gyvenimą ir todėl jo gerai nematai. O reikės, visai kitaip gyventi !

888.2-2

Pu 77